

[Kofod-Svendsen]

Vi mener som sagt, at i dette spørgsmål er det rigtigt med ensartede regler.

Jeg synes, at socialministerens afvisninger var noget teknisk begrundede: Dagpengeudvalget har sagt osv. Nu er det vel ikke sådan en, hvad skal vi sige, himmelfalden visdom, som vi andre ikke kan være uenige i. Der er jo ikke tale om, at en familie som helhed får en længere orlov. Der kan være nogle hensigtsmæssigheder, hensyn til eksamen osv., som vi har peget på.

Vi er selvfølgelig parat til at gå ind i en drøftelse for at gøre forslaget bedre og mere præcist, så det bliver lettere at administrere, hvis der er mangler i så henseende. Her er vi selvfølgelig åbne. Men med hensyn til det helt fundamentale spørgsmål: »kan« eller »skal«, mener vi altså i denne sammenhæng, at ordet »skal« er det rigtige.

Så lyttede jeg med interesse til SF's ordfører, som nævnte den situation, at der faktisk var en diskrimination af den hjemmearbejdende ægtefælle i de gældende regler. Vi vil meget gerne medvirke til, at denne diskrimination bliver fjernet. Og så var der noget teknisk vedrørende dagpengeudregningen.

Det vil vi også meget gerne se på under udvalgsarbejdet. Men med hensyn til den form for diskrimination, som blev nævnt, af den hjemmearbejdende ægtefælle, også af pensionister, er vi enige med SF.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 38:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 10/10 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

For mindre end to år siden vedtog, så vidt jeg husker, alle partier med undtagelse af SF en ændring af folkeskoleloven, hvor man fjernede muligheden for at holde folkeafstemning om den enkelte skoles beståen. Det var da ikke noget, vi gjorde med fornøjelse. Men situationen var den, at børnetallet var voldsomt faldende, og at det jo i disse sager desværre ikke drejer sig om, at folk forlanger at bevare skolen på deres egen bekostning. Nej, det, det drejer sig om, er, at de vil beholde skolen til dels på andres bekostning.

Det er det, der gør, at jeg ikke helt kan hidse mig op i de højder, som hr. Aage Frandsen bringer sig op i i et »Midtpunkt« i Jyllands-Posten i sidste uge, hvor han bruger denne sag som et eksempel på, hvorledes Socialistisk Folkeparti nu er blevet den eneste sande vogter af friheden og liberalismen her i landet.

Hr. Aage Frandsen bedes huske, at det frihedsbegreb, jeg og andre liberale hylder, ikke som hos SF er friheden til at bruge andres penge. Det gør en forskel. Så derfor har jeg ikke så dårlig samvittighed, som hr. Aage Frandsen synes jeg bør have over at afvise dette forslag.

Jeg mener, det er et udpræget paradeforslag. Socialistisk Folkeparti har aldrig drømt om, at det kunne vedtages. Man ved, at det er mindre end to år siden alle partier undtagen SF, så vidt jeg husker, stemte for at fjerne folkeafstemningsparagraffen. Derfor er det meningsløst, at vi skal have den debat i dag, så det er fra regeringens side en total afvisning.

Pernille Forchhammer (S):

Heller ikke Socialdemokratiet kan støtte det lovforslag, SF har fremsat til behandling i dag. Som undervisnings- og forskningsministeren var inde på, er det knap to år siden vi vedtog et lovforslag på folkeskoleområdet, som bl.a. indeholdt en afskaffelse af folkeafstemningerne ved skolelukninger. Dette lovforslag blev faktisk til i et samarbejde med brugerorganisationerne, Kommunernes Landsforening, Danmarks Lærerforening og forældreorganisationen Skole og Samfund.

[Pernille Forchhammer]

Baggrunden for forslaget var bl.a. et ønske om, at folkeskolens ressourcer i højere grad skulle bruges på egentlig undervisning frem for på bygninger og undervisning af meget små klasser. Det faldende børnetal har betydet, at de små skoler har fået forringet deres undervisningstilbud væsentligt. Ud over den øgede mulighed for at nedlægge skoler fik kommunerne et par andre redskaber til at øge elevernes undervisningstilbud på de mindre skoler, nemlig muligheden for mere samlæsning og muligheden for flere i klassen i helt specielle situationer.

Forslaget var en nøje afbalancering af øgede muligheder for de mindre skoler og muligheden for at lukke den skole, som alligevel blev for lille til at udnytte de muligheder.

Det faldende børnetal gør det nødvendigt med ændringer i folkeskolestrukturen i kommunerne og også nødvendigt med egentlige skolelukninger. Det vidste vi godt i 1988, da vi vedtog loven, og derfor kommer det ikke som noget chok for Socialdemokratiet, at kommunerne har benyttet denne mulighed.

SF skriver i forslaget, at en større skoles mulighed for et bedre tilbud ikke altid er det væsentligste. Nej, det er vi enige i, ikke altid. Der er masser af forhold, som skal vurderes lokalt: Er skolen et reelt lokalt midtpunkt, eller er den en opsamlings-skole? Hvor lang vil afstanden for de mindste elever blive? Hvad vil skolelukningen betyde i undervisningstimer? Selv om mange små skoler har små klasser, er de ofte så langt nede i timetal, at den direkte tid med læreren ikke kan erstatte forringelserne i den samlede undervisningstid.

Hvilke konsekvenser vil det få for kammeratskabet? 8, 9, 10, 11 eller 12 elever i klassen giver ikke den store mulighed for udvikling af et ordentligt samspil, ja, der er ikke engang nok til et fodboldhold.

Det er ikke vores opgave herinde at dømme om, hvorvidt de nedlagte skoler er fornuftigt udvalgte. Det er kommunernes opgave, og jeg og Socialdemokratiet er overbevist om, at de har valgt ud fra ønsket om at give alle elever den bedste undervisning. Det er en skoles primære opgave at undervise eleverne, og det kan ofte være en fordel, at skolen fungerer som kulturcenter i lokalsamfundet, men det bør aldrig være det bærende argument for en skoles opretholdelse, at den er lokalsamfundets samlings-

punkt. Det er en samlet vurdering af undervisningens kvalitet, som bør danne grundlag for beslutningen om en skoles lukning.

Det kan godt ærgre en smule, selvfølgelig også Socialdemokratiet, at det ikke lykkedes kommunalfolk at foretage omstillingen af skolestrukturerne i samspil med befolkningen, bl.a. ved brug af folkeafstemninger. Men for os stod det i 1988 helt klart, at kommunerne havde brug for et mere effektivt redskab for at få mulighed for en reel prioritering af folkeskolens ressourcer, så pengene i højere grad blev brugt på undervisningstid og på skoletilbud end på bygninger og små klasser.

Det blev også helt klart, at folkeafstemningerne fungerer fuldstændig omkostningsfrit for lokalsamfundet og derfor ikke giver et egentligt billede af lokalbefolkningens realistiske prioriteringer og til tider i højere grad er blevet et spørgsmål om at bibeholde det lokale samlingssted som erstatning for, som forslagsstillerne skriver i bemærkningerne, »den afskaffede købmand eller brugs« frem for et spørgsmål om det bedste undervisningstilbud for eleverne, nemlig skolens primære opgave.

Vi var i 1988 med til at afskaffe folkeafstemningerne, og det fastholder vi i dag.

Merete Aarup (KF):

Nogle gange kan man føle, at en del af folketingsarbejdet er spild af tid, f.eks. når SF fremsætter et lovforslag, som de ved ingen mulighed har for at komme igennem Tinget.

Som alle ved, blev forslaget om ændrede bestemmelser om skolenedlæggelser i 1988 vedtaget med et overvældende flertal.

Hovedtanken bag forslaget var, at kommunerne skulle have mulighed for og frihed til at lægge en overordnet økonomisk strategi for det kommunale skolevæsen.

Man var ved behandlingen af lovforslaget helt opmærksom på, at ændringen ville gøre det lettere at nedlægge en skole, men samtidig lettere at opretholde en skole, hvis man ønskede det, fordi kommunerne fik mulighed for at vælge samlæsning som alternativ til en skole-nedlæggelse.

Og lad mig så sige, at vi i Det Konservative Folkeparti ikke var ellevilde med 1988-lovens indskrænkede medbestemmelse for befolkningen ved en eventuel skolenedlæggelse. Jeg er helt enig med SF i, at skolen har stor betydning

[Merete Aarup]

for det enkelte lokalsamfund. Alligevel mener vi, det er rigtigt, at kommunerne fik den frihed til at disponere, som de har i dag.

Kernen i hele denne diskussion er jo, at det på trods af det dalende elevtal i folkeskolen i en årrække viste sig, at økonomien ikke stod i forhold til det faktiske elevtal. Det var ganske simpelt urimeligt, ikke mindst i en tid, hvor penge-
ne må udnyttes optimalt.

Ændringen af folkeskoleloven i 1988 gav så kommunerne de instrumenter, de skulle bruge til at foretage denne åbenlyst nødvendige tilpasning, der var et led i aftalen mellem Kommunernes Landsforening og regeringen.

SF's forslag er meget yderliggående, og vi må i Det Konservative Folkeparti tage afstand fra det. Ikke alene ønsker man bestemmelserne ført tilbage til, hvad de var, men SF's forslag gør det faktisk umuligt for en kommunalbestyrelse at nedlægge en skole, hvis 60 pct. af befolkningen er imod år efter år. Det vil som regel være muligt at mobilisere en forældremodstand, når en konkret skole står i fare for nedlæggelse. Det siger sig selv, at lokalbefolkningen i området anser lige netop deres skole for at være uundværlig.

Lad mig slå fast, at folkeskoler nedlægges ikke, fordi undervisningen er dårlig eller for at genere lokalbefolkningen. De nedlægges, fordi der er færre børn. Når børnene samles på større og måske nyere skoler, bliver undervisningen ikke ringere, men udbudet i fagrækken større, og dermed tilgodeses børnene på en fagligt for-
svarlig måde.

Det Konservative Folkeparti afviser SF's lovforslag.

Inge Dahl-Sørensen (V):

Der er mange gode demokratiske principper i det fremsatte lovforslag. Imidlertid kommer forslaget en postgang for sent, om jeg så må sige.

Jeg kan ikke lade være med at komme med den betragtning, at nu har vi fået vedtaget en ny skolestyrelseslov, der klart bryder med tidligere tiders principper. Vi har vedtaget, at skolerne i princippet skal drives af en forældrevalgt bestyrelse. Disse bestyrelser skal i videst muligt omfang have selvforvaltning og således have som opgave at drive deres skole bedst muligt med de ressourcer, de har fået tildelt.

Når der nu derudover er skabt mulighed for frit skolevalg inden for kommunegrænsen, hvis kommunalbestyrelsen ønsker det, betyder det, at nogle små afsidesliggende skoler måske har en meget kraftig søgning på bekostning af f.eks. en byskole. Årsagen til dette kan være, at den lille landsbyskole tiltrækker elever på baggrund af kvalitet, miljø og andre konkurrenceparametre, som skolebestyrelserne vælger at arbejde med.

Når det af SF rejste problem nu ønskes reguleret ved lov, må Venstre klart sige fra. Skolestyrelsesloven tilsikrer netop konkurrence inden for et lokalområde. Skulle det således blive nødvendigt at nedlægge en skole, kan det skyldes, at skolen ikke er levedygtig på baggrund af kvalitet, men måske også manglende elever i skolens umiddelbare nabolag.

En afstemning som foreslået af SF er derfor umulig alene derved, at de forældre, hvis børn benytter sig af skolen, ikke nødvendigvis behøver at bo i skoledistriktet, men kan bo i hele kommunen. Skulle der derfor være tale om en afstemning, må det derfor som en logisk konsekvens være en afstemning blandt alle borgerne i kommunen, for at et retfærdigt og retvisende billede kan fremkomme. I øvrigt er det vel også rimeligt, at alle får lejlighed til at afgive stemme, eftersom bevarelsen af en ikke rentabel skole skal betales af alle skatteborgerne i kommunen.

Venstre må derfor afvise forslaget.

Pia Dahl (FP):

Fremskridtspartiet melder sig i rækken af såkaldte afvisere, og det sker som en naturlig følge af den afstemning, der ifølge forslaget skete den 16. december 1988. Vi kan ikke stemme for SF's forslag.

Det betyder selvfølgelig ikke, at Fremskridtspartiet er decideret tilhænger af at nedlægge de små skoler for enhver pris, men vi må – som de realister, vi er – se i øjnene, at det dalende elevtal nødvendigvis må kunne resultere i en tilsvarende indskrænkning af det, jeg vil kalde for skoleaktivitet.

Ligesom det er blevet sagt af ordførerne for både Venstre og De Konservative, falder dette synspunkt helt i tråd med Fremskridtspartiets skolepolitik i det hele taget, idet vi i overensstemmelse med den afstemning, der fandt sted med hensyn til den nye skolestyrelseslov, i

[Pia Dahl]

Fremskridtspartiet finder, at skolen er forældrenes, at en skole skal have tilskud i forhold til sit elevtal – en pose penge pr. elev, naturligvis differentieret efter, hvilket klassetrin de går på – og at der også blandt skoler skal være et vist konkurrencemoment, som fru Inge Dahl-Sørensen nævnte det.

Derudover har Fremskridtspartiet også den holdning, at kommunalbestyrelsen faktisk slet ikke bør blande sig i de spørgsmål, og at det jo er sådan, at den skole og den skolebestyrelse, der er bedst, også vil få indskrevet flest elever.

Endelig kan jeg sige som ministeren, når vi afviser forslaget, at det ikke er ønskværdigt med en sådan lovgivning, i og med at det jo ifølge sagens natur ikke er vanskeligt at få tilslutning til at bruge andres penge.

Marianne Jelved (RV):

Jeg synes, det er meget forståeligt, at SF, som var det eneste parti, der ikke støttede ændringerne i folkeskolen på dette område, nu fremsætter et forslag som det foreliggende, men det er formentlig lige så forståeligt, at Det Radikale Venstre ikke så kort tid efter ændringer, som vi gik ind for og arbejdede for, skulle kunne medvirke til at fremme SF's forslag. Derfor må vi sige nej.

Emmert Andersen (CD):

Med en vedtagelse af SF's forslag ville det blive så godt som umuligt nogen sinde at få nedlagt en skole. Vi har et dalende børnetal, og vi skal derfor have nedlagt nogle skoler. Det er realiteten.

Der er ikke noget, der kan ophidse gemytterne så meget, som når en skole skal nedlægges. Det skal i hvert fald ikke være lille Peters skole. Det kan godt ske, det skal være en anden, men ikke den, Peter går i.

Derfor må vi nok i CD sige, at vi har valgt nogle repræsentanter til at træffe den slags afgørelser: kommunalbestyrelsesmedlemmer, byrådsmedlemmer osv. De må tage ansvaret. Hvis de ikke gør det godt nok, må de væltes ved næste valg. Det kan ikke være forældrene, der i disse situationer skal bestemme, om skoler skal nedlægges eller ikke nedlægges.

Lysholm Christensen (KRF):

Folkeafstemninger ved skolenedlæggelser blev afskaffet af et stort flertal her i Folketinget

i december 1988. Kommunalbestyrelsen kan nu efter høringsrunde egenrådigt træffe beslutning om skolelukninger.

Forslagsstillerne beskriver i forslaget den interessante forhistorie, der ligger på området. Partierne, bl.a. Socialdemokratiet og Venstre, har gennem årene arbejdet aktivt for forældrenes ret til at kræve folkeafstemning i forbindelse med planer om skolenedlæggelser. Det var imidlertid i 1970'erne. Dengang drømte ingen om, at den demografiske udvikling ville forløbe, som den gjorde i 1980'erne. 20 pct.s nedgang i elevtallet kunne ingen forudse dengang.

Da vi ændrede folkeskoleloven i 1988, var det nødvendigt for at give kommunerne handlemuligheder i relation til økonomisk og strukturel tilpasning af skolevæsenet, specielt i byområder, men som det også er citeret i bemærkningerne, udtrykte vi fra Kristeligt Folkepartis side allerede dengang bekymring for landsbyskolernes fremtid.

Hvad er der så sket i de to år siden lovændringen? Ja, der er blevet nedlagt skoler i byområder, hvor bygningsmassen var ude af trit med elevtallet, og hvor afstanden til nærmeste skole ikke var særlig stor. Det finder vi helt naturligt og i orden. Det var en nødvendig tilpasning, og ikke alle kommuner er færdige med denne nødvendige proces. Men der er også nedlagt en række skoler i landsbysamfund, og mange flere er planlagt. Det er vi i Kristeligt Folkeparti dybt bekymret over, for landsbyerne repræsenterer et uundværligt element i vort samfund. Skolen er ofte hjørnesten i landsbyen, og derfor er det ikke blot en skole, man i givet fald lukker, men man tapper lokalsamfundet for en vigtig kraftkilde – man mister et samlingspunkt. Det er helt forståeligt, at lokalbefolkningen reagerer ved at anmelde oprettelsen af en friskole i en sådan situation.

Der er heldigvis eksempler på, at kommunalbestyrelser – med stor succes i øvrigt – har bevaret mindre skoler til stor glæde for lokalbefolkningen. Men fristelsen til at indkassere en tilsyneladende hurtig rationaliseringsgevinst er åbenbart for stor for mange kommunalbestyrelser, og derfor er mange små landsbyskoler stadig truet med stor uro i lokalsamfundet til følge.

På den baggrund skal jeg derfor tilsige min og mit partis principielle støtte til SF's forslag om genindførelse af en form for beboerafstem-

[Lysholm Christensen]

ning. Erfaringen viser os nødvendigheden af at inddrage lokalbefolkningen i beslutningsprocessen i forbindelse med skolestrukturen.

Vi er ikke helt afklarede med hensyn til detaljerne i forslaget. Er 60 pct. den rigtige grænse? Er afstanden til nærmeste skole på 1,5 km den rigtige? Det er spørgsmål, vi kan diskutere, men det vil vi gøre under det videre arbejde med lovforslaget.

Aage Frandsen (SF):

Hvis man, når man i Folketinget fremsætter forslag, alene skulle gå efter, hvad der kunne vedtages, ville der jo være en række forslag, som resten af Folketinget blev sparet for. Det er egentlig synd for resten af Folketinget, for det kunne jo være, der var nogle ideer i det, som resten af Folketinget trods alt kunne bruge.

Derfor var jeg da glad for, at fru Marianne Jelved alligevel kunne sige, det var forståeligt, at vi havde fremsat vores forslag, og at vi havde lov til at komme med vores synspunkter, for der var jo andre ordførere, der nærmest mente, det var lidt formasteligt, at vi nu her skulle bruge tid på noget, som vi jo godt vidste, sagde man, aldrig blev vedtaget.

Og det er da rigtigt: vi kunne godt nære frygt for, at partierne ikke var blevet klogere på 2 år. Det, vi har set i løbet af de to år, er jo trods alt, at antallet af skolelukninger er fordoblet, og det til trods for at vi jo fik at vide af mange ordførere – og nu har jeg været så flink i bemærkningerne at citere forskellige ordførere; det håber jeg man er glad ved, for selv om jeg ikke har gjort det med navns nævnelse, kan man genkende sig selv i vores forslag – at det ikke var meningen, at det skulle bruges til at lukke skoler; det var ikke meningen, at man skulle ud i den anden centraliseringsbølge. Det var slet ikke tanken. Nej, tanken var i virkeligheden, at man skulle redde de små skoler, ikke ved den del af lovforslaget, der blev vedtaget i 1988, men det, der vedrørte bl.a. samlæsning. Men den virkning af det, vi har set, er altså simpelt hen, at man er gået i gang med det, man rolig kan kalde den anden centraliseringsbølge på skoleområdet.

I anledning af den megen tale om det faldende børnetal vil jeg opfordre ordførerne og ministeren til at gå hjem og slå op i statistikken og se, hvordan det er gået med fødselstallet de senere år. Det er rigtigt, at børnetallet har været

faldende, men det er lige så usvigelig rigtigt, at børnetallet i folkeskolen må stige om nogle år, fordi fødselstallet er stigende. En af de sikreste ting her i tilværelsen er, at de børn, der fødes, også kommer til at gå i skole, og derfor har man altså en mulighed for at lave prognoser i hvert fald 7 år frem.

Derfor er det ikke rigtigt at sige, at det faldende børnetal lige pludselig nu skulle give anledning til, at man lukker en hel masse skoler. Det kan godt være, at der nogle steder er grundlag for at lukke skoler, fordi der er faldende børnetal, f.eks. i byernes midte og i nogle af de kommuner, der havde en voldsom vækst for nogle år siden, og hvis indbyggere nu er kommet i sølvbryllupsalderen. Det er klart, at så er der ikke det samme behov.

Dette her forslag kunne vi såmænd have kaldt et landsbyskoleforslag, for det er det, der er ideen i det. Selvfølgelig skal man have mulighed for at nedlægge skoler, og jeg er da helt sikker på, at forældre mange steder med gode argumenter, hvis de får dem, godt kan forstå, det er rimeligt at nedlægge skoler, men i øjeblikket føler mange forældre, at det sker hen over hovedet på dem. De føler, at der ikke er nogen som helst, der tager dem alvorligt i den diskussion, og det medfører kiv og strid.

Derfor mener vi, det havde været rimeligt, at man havde bevaret folkeafstemningsmuligheden, som betød, at man skulle argumentere over for forældrene, og jeg er overbevist om, at man mange steder vil se det rigtige i også at nedlægge en skole.

Jeg er ikke tilhænger af, at hver landsbyskole skal bevares for enhver pris. Jeg har det ikke sådan, som Venstres ordfører i 1955, salig Marius Buhl, foreslog, nemlig at bare en skole havde 20 elever, skulle den kunne bevares. Jeg mener, at 20 elever er i underkanten, og det kan jeg også forstå at Venstres nuværende undervisningsminister mener, men vi synes altså, at det er noget, forældrene må afgøre.

Hvad angår ministerens bemærkning om, at vi er tilhængere af frihed til at bruge andres penge – jeg ved godt, at ministeren har brugt det udtryk før, men det bliver jo ikke rigtigere af, at man gentager det – vil jeg gerne sige, at man jo godt kan indrette kommunens skolepolitik sådan, at de selv kommer til at betale noget af det – og det ved jeg også at ministeren er tilhænger af – nemlig ved så også at yde en lavere

[Aage Frandsen]

service på den pågældende skole, hvis man vil bevare den. Det må være en pris for den. Hvis man absolut vil bevare sin landsbyskole, må man også se i øjnene, at der er nogle ting i den, som ikke har samme standard. Det siger sig selv, at der er nogle ting på en landsbyskole, som ikke er af samme standard, men hvis forældrene vil bevare den, så bør det altså efter vores opfattelse være deres afgørelse.

Hvad angår frihed og liberalisme, glæder det mig da, at ministeren har læst mit »Midtpunkt« i Jyllands-Posten. Dette forslag er frihed for flertallet; det er ikke frihed for mindretallet, men en del af frihedsopfattelsen er efter vores mening, at man også tager hensyn til mindretallet. Det vil glæde mig meget, hvis den frihed, som jeg forsvarer, er en frihed, som jeg kan forsvare sammen med ministeren, og det kan jeg også på nogle områder.

Men det, jeg er bekymret for, er, at den overhåndtagende økonomiske prioritering hele tiden betyder, at frihedstanken – ikke den økonomiske frihed, men åndsfriheden – lider skibsbrud. Det er ikke kun den økonomiske liberalisme, der er skyld i det, der er mange andre ting i vor tid, der er skyld i det. Men det, som sker, når man fjerner en landsbyskole, er, at man ser alt for meget på den økonomiske frihed og langt mindre på åndsfriheden, retten til at have sin egen skole.

Vi må nu konstatere, at ud over nogle velmenende bemærkninger og en positiv tilkendegivelse fra Kristeligt Folkepartis side er der ikke flertal for vort forslag, og så må vi se igen om et par år, når man efter alt at dømme har oplevet yderligere skolenedlæggelser, om der ikke er nogen, der så kan se, at det er rimeligt, at folk spørges, i stedet for at det skal foregå på den måde, at man lader den ene skole efter den anden ryge.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg synes, jeg hørte SF's ordfører sige, at hvis forældrene var interesseret i at bevare en lille skole, måtte de også tage konsekvenserne af et ringere serviceniveau. Jeg vil gerne spørge SF, om SF ikke mener, at det er kommunalbestyrelsens skolepolitiske ansvar at sikre et vist minimumsserviceniveau for alle kommunens elever, og hvordan SF med den indstilling vil garantere de elever, som hører til i det skoledi-

strikt, som så kommer til at bestå, et serviceniveau, der ligger over det serviceniveau, som flertallet – måske ikke blandt forældrene, men blandt lokalsamfundets øvrige borgere – har valgt at beholde, måske for at bibeholde samlingsstedet i kommunen uden egentlige skolepolitiske diskussioner.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg vil notere mig, at hr. Aage Frandsen – om landsbyskolerne godt nok – sagde omtrent således: Hvis forældrene ville betale noget for at bevare deres skole, skulle de have mulighed for det. Jeg vil gerne spørge hr. Aage Frandsen, om det betyder, at SF går ind for brugerbetaling, og om det betyder, at SF går ind for, at en kommune kan gå ud til forældrene og sige: Vi ønsker at sænke serviceniveauet på skolen, men hvis bare I vil betale det, skal I få lov til at beholde den. Går SF hermed ind for at åbne for brugerbetaling ad bagvejen?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hvis man bruger ordet »betale«, er der selvfølgelig nogle, der med det samme tror, at det er noget med at betale i kroner og øre. Nej, man kan godt sige – og det var det, der lå i det, jeg sagde – at der er en pris for, at man har en mindre skole, nemlig at skolens udbud og serviceniveau er ringere, det siger da sig selv, og det tror jeg også at mange forældre er indstillet på. Der er ikke tvivl om, at alle de ting, man skal bruge, når det gælder en bogligt orienteret undervisning – bøger, landkort osv. – har man selvfølgelig ikke nær så meget af på landsbyskolerne. Man kan jo bare gå rundt og kigge på landsbyskolerne – de har et ringere serviceniveau, men det er den pris, forældrene må betale, hvis de vil bevare disse skoler.

Så kan man godt, som fru Pernille Forchhammer siger, tale om mindretallet inden for mindretallet. Ja, det kan man, og så kan man blive ved med at tale om et mindretal inden for yderligere mindretal. Det, der har været karakteristisk i tilfældet med skolelukninger, er jo, at der skal mange – og det ligger jo også i forslaget – til at forsvare den skole, og det vil sige, at der i hvert fald skal et altovervejende flertal til, for at man overhovedet kan bevare skolen, ellers kan

[Aage Frandsen]

man for det første ikke få en afstemning, og for det andet kan man heller ikke få en sejr i forbindelse med afstemningsresultatet. Vi ved, at 60 pct. af de stemmeberettigede er så mange, at det i virkeligheden med de stemmeprocenter, man har, betyder, at man skal have en næsten fuldstændig opbakning af befolkningen og i hvert fald af forældrene, for det er jo primært forældrene, der stemmer, det er ikke så meget pensionisterne, der stemmer, selv om de selvfølgelig har stemmeret ved pågældende lejlighed.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg fik ikke helt svar på, om det betyder, at SF er villig til at lægge det skolepolitiske ansvar fra kommunalbestyrelsen ud til en mere udefinerlig samling af mennesker, der har stemt om et lavere serviceniveau.

I og med at hr. Aage Frandsen siger, at folk ude i lokalsamfundet må tage ansvar for et lavere serviceniveau – og det gælder jo ikke bare landkort, det gælder også antallet af undervisningstimer, antallet af kammerater i klassen og samspil – må hr. Aage Frandsen vel også mene, at ansvaret for det overordnede serviceniveau på skoleområdet flyttes for det lokalområdes vedkommende fra kommunalbestyrelsen og ud til en mere udefinerlig gruppe af mennesker, der har stemt.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det er klart, at der er et minimum, som man må kræve i en kommune. Det er ikke nogen udefinerlig gruppe. Det er skolebestyrelsen, som efterfølgende har ansvaret for, at serviceniveauet har det niveau, som kommunen også stiller krav om. Det siger sig selv, at prisen bl. a. er, at man har færre kammerater. Det er da logisk. Nogle af os er opvokset på landet, og det kan godt være, at vi tog skade af det, det ved jeg såmænd ikke, men man overlevede rent faktisk, selv om man ikke havde så mange kammerater på landet, og det problem tror jeg altså også at man kunne overleve i dag. Og det er altså forældrene, beboerne, der bedre kan vurdere det, end jeg kan. Jeg siger ikke, at man skal bevare sin skole. Jeg siger bare, at hvis folk ønsker at bevare deres skole, skal de have lov til det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 4:

Forslag til folketingsbeslutning om fremskaffelse af flere praktikpladser.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 9/10 90).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Forslaget er uendelig overflødigt. Der er indgået en aftale om tilvejebringelse af lære- og praktikpladser. Jeg arbejder som et bæst på at leve op til denne aftale. Vi skal leve op til den, og mere er der ikke at sige om den sag.

Klaus Hækkerup (S):

Det foreliggende forslag fra SF har jo mange gode intentioner. Det lever faktisk i intentionerne fuldt og helt op til den aftale, Socialdemokratiet indgik med regeringen den 10. maj 1990, og jeg fortolker det sådan, at SF nu er ved at være lidt utålmodig med hensyn til, om regeringen nu også lever op til det forlig, vi indgik.

Jeg kan godt sige, at jeg også synes, vi savner et udspil fra regeringen. Der er gået lang tid fra den 10. maj til i dag. Det havde været rart med nogle konkrete udspil fra regeringen selvfølgelig på et af de vigtigste områder, nemlig finansieringen. Hvad angår finansieringen, finder vi det forslag, SF har lagt frem i sit beslutningsforslag, knap nok helt fyldestgørende. Her skal alle arbejdsgivere betale. Vi havde hellere set en